

Openbaar Primair Onderwijs
Oegstgeest

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling OPOO 2019

Inclusief wettelijke aanpassing afwegingskader

Openbaar

Primair

Onderwijs

Oegstgeest

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Waarom een afwegingskader?	2
Overeenkomst meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	2
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader	3
Stap 1: In kaart brengen van signalen	4
Stap 2: Overleg met collega's en indien nodig advies vragen bij Veilig Thuis	4
Stap 3: Gesprek met ouders of leerling	4
Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling	4
Stap 5: met afwegingskader	4
Toelichting meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	5
Stap 1: In kaart brengen van signalen	5
Stap 2: Overleg met collega's en indien nodig advies vragen aan Veilig Thuis	5
Stap 3: Gesprek met ouders of leerling	5
Stap 4: Weging van het geweld of de kindermishandeling	6
Stap 5: Beslissen: hulp organiseren of melden?	6
Bijlage 1: Risicofactoren	9
Bijlage 2: Licht instrument risicotaxatie kindveiligheid (LIRIK)	9

Inleiding

Deze meldcode is in juni 2018 uitgebreid met het zogenaamde “afwegingskader”

Waarom een afwegingskader?

Huiselijk geweld en kindermishandeling is veelal problematiek met een langdurig karakter. Geweld, verwaarlozing, misbruik en emotionele onveiligheid kunnen jaren aanhouden. Veel slachtoffers worden opnieuw slachtoffer van dezelfde of andere vormen van geweld. Huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen van generatie op generatie worden overgedragen. Eerder geweld is de belangrijkste voorspeller voor toekomstig geweld! Een gebeurtenis van huiselijk geweld en/of kindermishandeling is vrijwel nooit een incident dat op zichzelf staat.

De meeste beroepskrachten zijn echter voor een relatief korte periode betrokken bij slachtoffers en plegers van huiselijk geweld of kindermishandeling. Zij beschikken veelal over onvoldoende informatie ten aanzien van eerder slachtofferschap of plegerschap van betrokkenen. Hulpverleners die succesvol hulp hebben verleend in een gezinssysteem waar huiselijk geweld speelt, hebben vaak niet de mogelijkheden om te signaleren dat geweld na enkele maanden of jaren weer terugkeert. Daarom is het van belang dat situaties van acute en/of structurele onveiligheid altijd bij Veilig Thuis gemeld worden, zodat Veilig Thuis signalen over een langere periode van tijd en vanuit verschillende bronnen bij elkaar kan brengen. En zodat Veilig Thuis snel(ler) signaleert wanneer opnieuw sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling en passende, toereikende hulp kan worden ingezet om structurele patronen van geweld te doorbreken. Het afwegingskader in stap 5 van de meldcode is hierop gericht.

Dit betekent een paradigmawisseling. Het doen van een melding bij Veilig Thuis is voor beroepskrachten tot op heden vooral als een ‘last resort’, een laatste toevlucht op het moment dat een beroepskracht zelf niet in staat is adequate hulp te verlenen. Veilig Thuis neemt dan de verantwoordelijkheid van de hulpverlener over. Melden en zelf hulpverlenen lijken elkaar uit te sluiten. Deze manier van kijken zat ook besloten in het oorspronkelijke ‘Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’, waarbij de beroepskracht in stap 5 gevraagd werd te beslissen tussen of ‘hulp bieden/organiseren’ of ‘melden’ Hierbij geldt dat beroepsgroepen op basis van dit algemene beroepsspecifieke uitwerkingen hebben gemaakt. Daardoor wordt in deze Meldcode in stap 5 expliciet onderscheid gemaakt naar een stap 5a en 5b voor respectievelijk zelf hulp bieden of organiseren en melden.

Overeenkomst meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van het Openbaar Primair Onderwijs Oegstgeest overwegende dat:

- de scholen onder OPOO verantwoordelijk zijn voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent;
- van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij OPOO op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;

- OPOO een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen OPOO werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- OPOO in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor OPOO werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt.

In aanmerking nemende

- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning
- Privacyreglement verwerking leerlinggegevens, voor OPOO februari 2018 en gedragscode OPOO maart 2009.

Stelt OPOO de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Als een leerkracht signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, brengt hij deze signalen in kaart. Hierbij kan ook worden gedacht aan praten met de leerling over de thuissituatie. Dit kan tevens gedaan worden in samenwerking met de intern begeleider.

Stap 2: Overleg met collega's en indien nodig advies vragen bij Veilig Thuis

Er wordt met de directeur of intern begeleider overlegd. Eventueel vindt ook overleg met de SKO of andere buitenschoolse opvang plaats. Daarnaast is het aan te raden anoniem advies te vragen aan Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met ouders of leerling

Er wordt intern overlegd door de leerkracht en intern begeleider wie er in gesprek gaat met de ouders. In sommige gevallen is een gesprek met de ouders door omstandigheden geen goede optie.

Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling

Na de eerste drie stappen is er al redelijk wat informatie beschikbaar, op basis waarvan de leerkracht of intern begeleider kan afwegen of er een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is of dat er zelf hulp kan worden georganiseerd.

Stap 5: met afwegingskader

Stap 5 afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Stap 5 afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

NB: voor toelichting zie pagina 4

Toelichting meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer een leerkracht signalen ziet van kindermishandeling, beschrijft hij deze in het dossier in ParnaSsys. Dit dossier moet worden aangemaakt als er nog geen bestaat. Signalen van kindermishandeling zijn te vinden in bijlage 1. Bij het in kaart brengen van signalen is het van belang om feiten en subjectieve bevindingen van elkaar te onderscheiden. Indien er een bron is waar de informatie vandaan komt, dient deze ook vermeld te worden. Om signalen duidelijk te krijgen kan het ook van belang zijn om een gesprek aan te gaan met het kind.

Stap 2: Overleg met collega's en indien nodig advies vragen aan Veilig Thuis

Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is collegiaal overleg noodzakelijk. Er wordt altijd overleg gepleegd met de intern begeleider en de directeur van de school. Daarnaast kan het noodzakelijk zijn om overleg te plegen met de SKO, tevens kan het noodzakelijk zijn om te overleggen met de vorige leerkracht en/of gymleraar. Wanneer het vermoeden van kindermishandeling blijft, is het nuttig om anoniem advies te vragen bij Veilig Thuis. Na het anonieme advies blijft de adviesvrager zelf verantwoordelijk voor de casus en moet het stappenplan verder gevolgd worden.

Stap 3: Gesprek met ouders of leerling

Wanneer na het doorlopen van stap 2 de vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling blijven bestaan, heeft het de voorkeur om met het kind in gesprek te gaan. De leerkracht bepaalt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, dit kan ook in overleg met collega's of Veilig Thuis. Het doel van dit gesprek is om de signalen helder te krijgen, waarbij een neutraal gesprekje wordt gevoerd met het kind. Het moet vooral geen verhoor worden voor het kind, maar op een subtiele wijze, door het stellen van belangstellende en open vragen, kunnen signalen verder in kaart worden gebracht. Het kan ook van belang zijn voor het kind om even zonder druk van zijn ouders te kunnen spreken.

NB: wanneer er vermoedens zijn van seksueel misbruik of ernstige mishandeling of verwaarlozing, kan terughoudendheid in het gesprek met het kind belangrijk zijn in verband met mogelijke toekomstige bewijslast.

Naast een gesprek met het kind, heeft het ook altijd de voorkeur om een gesprek met ouders aan te gaan. Dit kan de leerkracht zelf doen, maar in bepaalde gevallen kan dit worden overgedragen aan de intern begeleider of directeur. Bij een gesprek met ouders moeten de volgende punten in acht worden genomen:

- Wie zijn er aanwezig bij het gesprek (in principe beide ouders, maar bepaalde omstandigheden kunnen tot een andere voorkeur leiden). Als door omstandigheden niet beide gezaghebbende ouders aanwezig kunnen zijn, is het van belang dat de niet-aanwezige ouder (in geval van scheiding bijvoorbeeld) wel wordt ingelicht over de stand van zaken, tenzij dit ten koste gaat van de veiligheid van het kind.
- Het doel van het gesprek moet meteen duidelijk worden gemaakt aan de ouders.
- Vervolgens kunnen concrete zorgen worden geuit, hierbij is het van belang om bij de feiten te blijven.
- Ga na of er al hulp aanwezig is in het gezin.
- Probeer de ouder niet te beschuldigen maar je zorgen te uiten over de situatie. Vergeet hierbij niet om positieve dingen te benoemen over het kind.
- Als ouders gaan dreigen, dient het gesprek stop te worden gezet.
- Aan het einde van het gesprek wordt een vervolgspraak met de ouders gemaakt.

Het gesprek met de ouders wordt samengevat en toegevoegd bij het dossier van het kind.

NB: indien gevreesd wordt voor de veiligheid van het kind of de school of voor verbreking van het contact door de ouders, kan besloten worden het gesprek met de ouders over te slaan.

Stap 4: Weging van het geweld of de kindermishandeling

Bij de weging van het geweld of de kindermishandeling kan het risicotaxatie-instrument gebruikt worden dat de school hanteert (zie bijlage 2). Ook kan hierbij gedacht worden aan advies inwinnen van deskundigen zoals het zorg- en adviesteam of Veilig Thuis.

Stap 5: Beslissen: hulp organiseren of melden?

Op basis van stap 4 beslist de leerkracht in samenspraak met intern begeleider en directeur of er een melding gedaan moet worden of dat er zelf hulp georganiseerd kan worden.

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier

Ja: Ga verder met afweging 2.

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

Nee: Ga verder met afweging 3

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Ga verder met afweging 4.

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Wanneer gevreesd wordt voor de veiligheid van een van de betrokkenen of er vermoedens zijn dat het contact verbroken kan worden waardoor het gezin uit het zicht raakt, is het niet noodzakelijk om de ouders in te lichten over de melding. Bij een melding aan Veilig Thuis moet de identiteit van de melder altijd bekend worden gemaakt. Het is echter mogelijk om ten opzichte van het gezin anoniem te blijven als de melding een bedreiging kan vormen voor de jeugdige voor andere jeugdigen of voor de beroepskracht of zijn medewerkers of wanneer de melding de vertrouwensrelatie zou kunnen verstoren tussen de beroepskracht en de jeugdige of het gezin.

Tijdens de melding wordt door Veilig Thuis ook besproken wat de melder zelf, binnen zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om de jeugdige of het gezinsleven te beschermen en te ondersteunen. De hoofdverantwoordelijkheid is na deze stap overgedragen aan Veilig Thuis. De melder wordt op de hoogte gehouden van de uitkomsten van het onderzoek en de acties die in gang

worden gezet. Wanneer er een melding is gedaan is het tevens van belang om een melding in de verwijzindex risico's jeugdigen te doen.

Uit de vijf afwegingen die het afwegingskader vormen, zijn onderstaande drie professionele normen tot melden te onderscheiden:

Het melden van mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

1. In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
2. In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/ of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

1 In kaart brengen van signalen

2 Overleg intern begeleider en directeur en bij voorkeur ook advies AMK

3 Gesprek met ouders en/of leerling

4 Wegen van het geweld of de kindermishandeling

5a Afweging 1 Melden?

5b Afweging 2 Hulp mogelijk?

Mishandeling of huiselijk geweld (mogelijk) niet gestopt

Bij acuut gevaar: schakel eerst de Raad voor de Kinderbescherming in (070-3742300) en/of de politie (112)

Bijlage 1: Risicofactoren

Ouderfactoren:

- Ouder heeft eerder kind mishandeld
- Ouder is zelf slachtoffer van mishandeling
- Ernstige psychische stoornis
- Suïcidale of moorddadige gedachten
- Problemen met het gebruik van middelen
- Persoonlijkheidsstoornis gekenmerkt door boosheid, impulsiviteit of instabiliteit
- Sterke minimalisering of ontkenning van de kindermishandeling
- Negatieve houding ten opzichte van interventie

Ouder-kindfactoren:

- Problemen met kennis over de opvoeding van kinderen, opvoedingsvaardigheden en/ -attitudes
- Negatieve opvattingen ten aanzien van het kind
- Problemen in de interactie tussen ouder en kind

Kindfactoren:

- Leeftijd onder de 6 jaar
- (ex)prematuur of dysmatuur kind
- Prikkelbare baby/huilbaby
- Ernstige of chronische ziekte
- Ongewenste zwangerschap, ongewenst kind
- Hyperactiviteit
- Lichamelijk of verstandelijk beperkt
- Ernstige gedragsproblematiek
- Lage zelfwaardering

Gezinsfactoren:

- Gezinsstressoren
- Sociaal – economische stressoren
- Ontoereikende sociale steun
- Relatieve geweld
- Culturele invloeden

Bijlage 2: Licht instrument risicotaxatie kindveiligheid (LIRIK)

Staat los in Drive